

Entered at the Post Office at New York N. Y. as Second Class Matter.

Předplatné pro členy na rok 50c.
Pro nečleny - - - - \$1.00
Do Čech na rok - - - - 3 zl.

NEW YORK, 15. LISTOPADU 1889.

Adresa:
„Sokol Americký“, 408 E. 71st St.
New York.

O cvičitelích a Sokolech vůbec.*)

„Musí cvičitel, jenž činí nároky na název cvičitele první třídy, býti schopen prováděti cvičení nejobtížnější?“ Mohl bych také předložit otázku: „Jest za nynějších poměrů našich možno získati neb vychovati cvičitele, jenž s přiměřeným vzděláním duševním spojoval by schopnost nejtěžší výkony tělocvičné cvičiti?“ Přidrží se však raději otázky první, poněvadž k ní vztahují se mé osobní zkušenosti co cvičitele.

Vím, že pro mnohé, kteří poměry a snažení jednot našich znají, jest otázka tato zbytečnou. Ne tak pro velký počet našich cvičících členů. Ti bez dlouhého rozmýšlení odpověděli by na danou otázku „Ano!“

Abych předešel nedorozumění, poznamenávám z předu, že pojednání toto není mířeno proti žádné jednotě. Rovněž nemám žádných nepříznivých pocitů proti našim závodníkům. Nebrojím proti nim, nýbrž proti zařízení, jež učinilo je takovými jakými jsou. A zařízení to opět učiněno a podrženo bylo jednotami našimi jen proto, že lepšího se nedostávalo. Tak také já přimlouvám se za napravení této věci, dobře věda, že slova má lehce mohou minouti se cíle svého. Budu spokojen, když jen důležité věci této patričná pozornost se věnuje.

Naši závodníci na cvičišti panují. Považují se za skvělé hvězdy, kolem nichž všechno ostatní otáčeti se musí; jim musí se hověti a ustupovati. Tato okolnost nese též velkou vinu na tom, že velký počet mladíků cvičírny se vzdaluje. Cvičiti poslední četu naši závodníci nechtějí, domnívají se, že s hodností jejich se to nesrov-

nává. Nu ovšem, kdo pak by tyto mladíky, kteří cvičení nejvyššího stupně hravě provádějí, ještě něčemu naučiti mohl? My cvičitelové nemůžeme jich dosáhnouti v složitých a umělých cvičeních, ale oni mají nám býti hlavní podporou při vychování mládeže. Cože, cvičení má býti prostředkem k vychování mládeže? — To našim závodníkům nepovídejte.

Mnoho-li z nich má pravé ponětí o významu a důležitosti tělocviku? Kterí z nich znají dějiny Sokolstva? Co jest podnikáno, aby naši mládež vstřípen byl vznešený ethický význam našeho sokolství? Cvičíme naše dítky v tělocviku, ale neučíme je pochopení a ocenění ducha sokolského.

Jako u hochů je to též u dívek. Opouštějí tělocvičnu aniž by věděly, že ji navštěvovati měly též za jiným účelem nežli jest udržení těla při zdraví.

Jen nepatrný počet hochů z těch, již tělocvičnou školu naši navštěvovali, vstupují po dosažení určitého stáří do našich jednot co členové. Když jsou přijímáni, předkládá jim starosta otázky, jež staly se již jen pouhými frásemi: „— i sbor náš má své stanovy, jimž se každý z nás podrobiti musí; jste s nimi obeznámen?“ — „Chcete je věrně plniti?“ — Každý z přijímaných odpovídá „Ano.“ Žádnému z nich nenapadne odpověditi dle pouhé pravdy.

Kolika asi hochům před osmnáctým rokem dostanou se stanovy naše do rukou? Kolik asi osmnáctiletých mladíků má jen nejslabší ponětí o zásadách a cílech Sokolstva? Který z nich zná dosah a význam myšlenek vyjádřených v zásadách našich?

Neobviňuji zde naše hochy. Ale co činí naše jednoty, aby naše nastávající členy na tyto otázky připravily? Já nevím o ničem. Činí-li v tomto ohledu naše jed-

noty tak málo aneb nic, potom nesmíme se diviti, že naši mladíci jdou tam, kde naleznou — „more fun.“

A co stane se obyčejně z většiny záků či čekanců, kteří jednotě co členové zachováni jsou? Akrobati, cvičící o cenu. Domnívají se — poněvadž o lepším poučení nebývají — že provádění umělých, obtížných cvičení jest nejvyšším cílem Sokolstva!

Nevědí ubožáci, že cílem Sokolstva jest souladné vyvinutí celého člověka, vzdělání všech tělesných i duševních vloh veškerého členstva a ne jen vycvičení několika členů na akrobaty. Naši závodníci matou si náš nejlepší prostředek s cílem.

Dobrý, duševně i tělesně vzdělaný cvičitel mohl by tu mnoho prospěti. Jestli ale tomuto cvičiteli, nadchnutému pro snahy a cíle Sokolstva činěny jsou stále nepřijemnosti a ještě překážky jeho působnosti mladými členy v cestu kladeny, neomrzí to konečně takového cvičitele tou měrou, že vši činnosti zanechá? Je možno všechny dobré cvičitele vycvičiti tak, aby mohli cvičení nejvyššího stupně prováděti? Dobré by to ovšem bylo, kdyby se toho docíliti dalo. Takovému cvičiteli, který přiměřené vzdělání duševní spojuje se schopností prováděti cvičení nejvyššího stupně, měla by býti rozhodně dána přednost. Ovšem takový cvičitelové budou vždy řídkou výminkou, takže ne každá jednotka získati jich může.

Jak zcela jinak by to však všechno vypadalo, kdyby všichni Sokolové bez rozdílu cvičení navštěvovali! Před cvičením i po cvičení hovořilo by se zajisté o rozličných záležitostech jednoty se týkajících, o snahách a cílech Sokolstva. Mělo by to velmi dobrý vliv na čekance, kteří, když nic jiného, aspoň upozornění by byli na otázky, jimiž Sokolstvo se zabývá. Všichni

*) Odporujeme článek tento bedlivě úvaze Sokolů. Ač nesoouhlasíme se vším, tak jak v článku napsáno to jest přec rádi doznáváme, že vyjádřena tu mnohá trpká pravda.

členové pak získali by správnější náhled o životě sokolském. Jaká radost by pak byla na cvičišti prodlít! Vím ovšem, že některým členům, zvláště pak obchodníkům, životní jich povolání brání cvičení pravidelně navštěvovati. Při vůli upřímné však práce by jim bylo možno aspoň občas mezi nás do cvičírny přijíti a mládeži ukázati, že tělocvik pěstuje se pro něco jiného nežli pro vytráinování závodníků o cenu!

Tak jak to v době přítomné chodí, vzdalují se starší členové cvičení a vymlouvají se, že času nemají, jiní pak ospravedlňují se tím, že pro sbor působí ve všelikých odborech a výborech. Namísto co všecky síly sboru na cvičišti měly by se soustřediti, aby odtud společným úsilím ve prospěch snah sokolských pracovati mohly, tříští se v rozličných odborech a výborech.

— Již mnohokrát vtírala se mi v mysl otázka, zdali nehrozí Sokolstvu americkému zvrhnutí se sokolství v hrubé akrobatství a atletství? A po bedlivém uvážení všech okolností nemohu se nikdy zbaviti obavy, že na nejkratší cestě k tomu se nalézáme. Proč? Poněvadž v mládeži naší ducha sokolského neprobouzíme a nepěstujeme!

V našich tělocvičnách nikdo žákům a čekancům o takových věcech ani se nezminí. Kde tedy a jak má se mládež naše o cílech sokolství poučiti? V otcovském domě snad? Či ve škole? O takových věcech nebývá tu ani slechu. Mládež naše stále jen tělocvikem se baví, aniž by tušila, že pěstování tělocviku hlubší význam má než pouhé vyrazení. A my ji v tom klamu necháváme vyrůstat a dospívati a pak jenom nad tím hlavami kroutíme a tážeme se jeden druhého, jak že to přijde, že tak málo čekanců do sboru našeho vstupuje za členy? Vy všichni, kteří tak se tážete, zapamatujte si, že čekanci proto do sborů našich nevstupují, že tělocvik za hračku považují, která za jinou jim příjemnější zábavu vyměnit se může. Přičiňme se, aby čekanci pravého pojmu o sokolství a tělocviku nabývali a zajisté že nebude se jich tolik ze řad sokolských ztráceti!

Život náš sokolský potřebuje důkladných a brzkých oprav! Pro počátek činím následující návrhy, které vznikly v mysl mé po zralém uvážení všech okolností. Všechny ty návrhy dají se provéstí bez obětí hmotných — pouze trochu práce vyžadují.

1. Všichni Sokolové bez rozdílu mají cvičení jednoty navštěvovati. 2. Všecky odbory nechť jsou zrušeny. 3. Jeden večer v měsíci nechť vyhrazen jest pro přednášky a volné rozhovory o snahách a cílech Sokolstva. Přednášeti může některý schopný Sokol o dějinách tělocviku, o dějinách českého a českoamerického Sokolstva, o parlamentárním jednání ve schů-

zích, o mravní důležitosti tělocviku atd. Není-li v jednotě člena, který by poutavě přednášeti dovedl, nechť získán jest řečník jinde. Do těchto přednášek nechť vybízení jsou též žáci a čekanci. 4. Pořádání přílišného množství zábav nechť jest omezeno. 5. Zřízení nedělních škol, kde by se mládež cvičila všestranně. 6. Zrušení závodů o ceny jednotlivců na všem náradí.

Uchopí-li se jednoty naše těchto prostředků aneb podobných, a budou-li jich poctivě a s dobrým úmyslem užívati, zajisté že v našich jednotách brzo zlepšení pozorovati bude. Ze řad sokolských pak nevyhnutelně musí vycházeti mužové celí, ve veřejném životě našem blahodárně působící. Pak též naše věc dobyde si v obecnstvu více půdy a potom snad platněji zníti bude heslo: „Co Čech to Sokol!“

C. B.

O příčinách upadání a o prostředcích k obživení jednot sokolských.

Dr. Miroslav Tyrš jest nám až dosud nejskvělejším vzorem — ne ve slovech ale v činech, v životě sokolském — k němuž co nejvíce přiblížiti se, má býti poctivou snahou naší. Nemůže nežli jen prospěti, připomeneme-li si častěji slova tohoto muže činu, slova vycházející z hlubokého přesvědčení a ukazující, kde by se co napraviti mohlo a mělo. Tím uctíme nejlépe památku drahého nám bratra, když přiváděti budeme šlechetné snahy Jeho k uskutečnění. — Podáváme vyňatky z delšího pojednání, jež pod hořejším ohlavením napsal.

„Úvahy, s nimiž dnes počínáme, nemají za účel „pláčem holubíným sténat“, nechť se rozmnožovati počet stesků a nářků, jimiž tak mnozí členové národní společnosti naší tak rádi soukromě a veřejně si ulevují, očekávajíc aby „ti druzí“ činnosti se uchopili, kdežto bédovatele samy ani nenapadá, aby k nápravě žádoucí především ze své strany ruku účinně přiložili. Nikomu pak nesluší nemůžná lamentace, jež práce vůbec ani chopit se nechce, méně než kruhům sokolským. —“

„— Chceme ovšem především příčiny všelikého upadávání zkoumat, pak teprv můžeme prostředky záchranné, prostředky k oživení vytknout; chceme — by úvaha naše i při vši stručnosti přec všestrannosti nepozbyla — jak v té tak v oné části věc náležitě sobě rozvrhnout.

Proč zanikají jednoty dokona?

Proč ubývá jim členů vůbec?

Proč klesá cvičení a počet cvičenců?

Proč počet cvičení veřejných se tenčí?

Proč mizí účastenství ve výletech spolkových?

Toť jsou otázky, na které v první čá-

sti úvahy této zodpovídati se vynasnažíme, neboť nestačí ovšem, aby kterákoli jednotka pouze existovala a jistý počet členů čítala, ona již upadáva, jakmile v pravidelné činnosti své ochabovati počíná! —

Tedy především proč zanikly na různých místech vůbec spolky sokolské? Kde vzhledem k tomu jsme, jak stojíme?

Kladouce sobě otázku tu, myslíme, že zde jak jinde dva druhy příčin rozeznati sluší. Jedny jsou povahy všeobecné a vztahují se k našemu životu národnímu vůbec, s kterými i život spolkový, jednu část jeho tvoře, těsně souvisí, druhé jsou rázu užšího, majíce v jednotách samých sídlo a kořen svůj.

Klidnost a věcnost rozvahy vymáhá z předu si uvědomit, žež mnohé a závažné příčiny klesání dočasného v poměrech povšechných založeny jsou, žež jiné spolky ještě větších pohrom než jednoty sokolské utrpěly. —

„— Jest pravdou, která nám do jisté míry útěchu poskytnouti může, žež toliko zároveň s ochabnutím našeho národního života vůbec se stalo ba státi musilo, že též spolky sokolské pohromy utrpěly. Podniky ušlechtilé a zdatné se nepodporují a prospívati nemohou, když povznešenější rozpoložení myslí, jim přiměřené a příbuzné se ztrácí, to mluví pro nás, nikoli proti nám. Řekněmež to všem, kdož z krátkozrakosti aneb ze zlé vůle proti věci sokolské po vlastech našich lrojí, tvrdíce, jak jsme sami slyšeli, že „z mody vyšla“, zkušeností co „zbytečnost“ se osvědčila. V letech, o nichž mluvíme, vyšlo ovšem též „z mody“ vlastenectví obětovné a rázné, zdál se „zbytečností“ vřelý cit pro věc národní, který jak v jednu rodinu nás pojil, vyšel z mody mocný ruch politický, vyšla z mody naše velkolepá osvědčení národní síly a uvědomělosti, která přátelský nám i nepřátelský svět úctou a obdivem naplňovala. Se vším tím z mody vyjít nebylo by ovšem hanbou pro žádnou věc než spíše hanbou pro ty, kteří se přičinili, že poklesnouti mohla.

Věc, kterou po dvacet téměř let již zastáváme, osvědčila se býti tak málo zbytečností, že pokud jen vědomosti naše sahají — mimo hranice naše Anglie, že Německo, že Francie, že Italie, že Norvežsko a Švédsko ji do škol svých všeobecně zavedly, že všechny národy ty spolky tělocvičné, v těchž snahách pokračující, vsude nejvyšším účastenstvím doprovázejí. A mužové, kteří ve státech těchto v čele správy veřejné stojí, mají snad při nejmenším přec tolik věhlasu, jak mnohý mudrlec, jenž u nás věci naší se vzpírá a který sotva kdy větší kus světa zevrubně poznal, nežli ten, jenž mezi jeho bytem a jeho hostincem se nachází. —

„— Tím ovšem neříkáme, že je n o m všeobecný stav společnosti české to

byl, jenž v každém jednotlivém případě úpadek té které jednoty sokolské zavínil. Rozbroje nitřní, marnivost jednotlivců, nestálost, nečinnost, to vše rozbilo nejeden spolek z počátku nadějný.

Spory stran politických způsobem zcela zbytečným do kruhů sokolských se zatahly. Přehlédlo se, že věc sokolská má sloužit celému národu, že všeobecným a trvalým obsahem svým, tělesným a mravním vychováním národním, jest vysoko povznesena nad otázky denní, v nichž náhledy v samém lůně národa průběhem času změnit ba obrátit se mohou, kdežto účel náš jeden a týž zůstává, přispění všechněch vymáhá a každého národovce vítá, jenž s vůlí upřímnou za uskutečnění jeho se zasaditi chce.

A kdyby jenom rozdily náhledů politických do spolků našich byly se přenesly! Ještě častěji měly spory naše původ čistě osobní a malicherný. Dvě osobnosti, jež v tom kterém „Sokolu“ jistého vlivu požívaly, rozhněvaly se třebas mimo spolek v tom neb onom výboru zcela cizím, v zastupitelstvu obce neb třebas jenom při sklenici piva a vnášely svůj svár do jednoty, v které se stýkaly. Každý měl tu přátel, získal si přívrženců a strany byly hotovy a stály tak dlouho jizlivě proti sobě, až návštěva spolku každému pro věčné třenice se znechutila. Stalo se též, že menšina vystoupila a většina o sobě celek již udržeti nemohla. Ba známe případy zejména z počátku našeho spolkového života, kde heslo vydáno, že musí strana tu být, any strany jednotu pruží a oživují. Není v Anglii, není v Americe strana, tak tvrdil horlivě k nám nejeden doktrinářský přívrženec náhledů podobných?

Ano jest jich a prokazují tam celku služby vydatné! Avšak co pro celek třiceti neb čtyřiceti millionů platí, jehož členové z ohromné většiny si ani osobně povědomi nejsou, nemusí platit pro spolek z dvaceti aneb i z dvou set členů se skládající, kteří naskrze osobně se znají a každý téměř den se spolu scházejí, a kde všichni za jedním a týmže přesně vytknutým a omezeným účelem se ubírat mají. O životě spolkovém platí spíše římské přísloví, že „svornosti malé věci rostou, nesvornosti i velké se rozpadávají.“

Podnět k rozporům jednoty rozrušujícím zavdala mimo to jedna vlastnost a necnost, jež ovšem všude ve světě se objevuje, avšak u nás snad hustěji než jinde se vyskytuje, tak že začasť již národní vadou naší přezvána byla — malicherná marnivost osobní.

Kdyby se všechna tajná přání u kolébky toho neb onoho spolku zniklá byla splnila, byl by nejeden „Sokol“ snadno více hodnostářů než členů čítal. Bylo pak snadno mnohem více kandidátů než čestných míst a komu „hodnost“ ušla, zanevřel na celek a ničil třebas tajně životní

jeho podmínky. V jednom nevelkém městě českém založily se dokonce dva spolky sokolské, jen aby ona touha po starostenství, náčelnictví a výborství se ukojila, anoť v jednotě již stávající ovšem pro všechny nápadníky čestných úřadů těch dostatečného místa již nebylo. Výsledek byl ovšem, že druhý „Sokol“ k vůli různým těm hodnostářům založený zaniknul a spolek původní tím v té míře utrpěl, že až podnes k plnému životu se nevzkřísil.

Vedle marnivosti náleží nestálost k žalostným vadám těm, pro kteréž vůbec větších úspěchů jen výminkou se doděláváme. Kolik členů prošlo již každým spolkem sokolským a na jaké výši stál by v ohledu početním a cvičebním přemnohý z nich, kdyby každý účastník pravidlem jen dvě, tři léta v jednotě vydržel. Každý rádný mladý člověk má mít touhu, aby mužného vzezření se dodělal, což ovšem brejlemi na nose a doutníkem v ústech ještě se nedocílí. Mužné vzezření zakládá se především na statečnosti tělesné a mravní, slovem opravdově sokolské, kteréž ovšem za dva, tři měsíce nikdo na cvičišti se nedodělá. K tomu jest třeba vytrvalosti, která za cílem vytknutým houževnatě a neodvratně se bere; avšak v srdcích mladého pokolení našeho schází namnoze všechny ideal zdravý a přirozený, kterýž každé snaze sám sebou vzletu a vytrvalosti dodává. Tak ztratí se mnohý, když za dva, tři měsíce nedosáhnul cíle, jehož toliko delší a opravdovou snahou a prací jistě dosíci lze, jiný za práznou, významu prostou, ba v jádře svém i nudnou kratochvil tak často chybně založeného „zábavního spolku“ cvičení zanechá, třetí za leskem nové uniformy pílí ze řad našich co poběhlík se ztrácí a dle přísloví, že „poturčenec horší nežli Turek“ snadno zuřivě proti nim se obrátí. Ptejmež se proč ten neb onen Sokolem býti přestal, i obdržíme povždy odpověď téměř poloviční a vyhýbavou, jelikož odpovídající v srdci svém za vrátkost a mravní slabost svou přec se zastydětí musí. Nejednou souvisí na konec nestálost též s marnivostí svrchu vytknou; mnohý odejde jen proto, že členem výboru neb sboru cvičitelského, praporečnickem neb třebas pobočnickem v té chvíli se nestal, kde toho důvodně neb bezdůvodně očekával. —

Avšak více než všechny okolnosti ty jest nečinnost příčinou, že jednoty každého druhu hynou. Kde činnosti skutečné, promyšlené a horlivě řízené činnosti jest, tam spolek i bouře stran snáz přežívá. Tam jest láska k spolku, tam úcta před celkem, na jehož rozdrobení pak konečně přec zřídka kdo se odváží.

Proti spolku, který nic neznamená, nic nedělá, před veřejností ničím vykázat se nemůže, snadno se brojí, snadno se vítězí.

Pokud dějiny jednot našich známe, zanikly nejrychleji a nejsnáz ty, kde tělocvik již z předu a původně vedlejší účelem byl a nikdy s opravdovostí se nepěstoval, kde spolek snad jen za pouhým účelem demonstrativním neb dokonce parádním se založil. Jsme si ovšem s hrdostí toho vědomi, v jaké míře spolky sokolské veřejným vystupováním svým k uvědomění národnímu přispívaly, záležív v tom jedna ze zásluh jejich o veskerý náš život národní. Avšak proč vítal lid český vsude s takou vielostí právě jen nás, proč oslavoval nadšeně výlety a příchody naše. Proto, že s pravým účelem naším souhlasil, že pod oblekem sokolským též mysl a sílu sokolskou předpokládal, že činnosti sokolské s oprávněným zápalem přizvukoval a důležitost její pro celý národ rychle a živě pojímal.

Kde činnosti té bylo, mohl se spolek udržet, i když všechny ostatní poměry u nás poklesly, nebe české na čas se zachmuřilo a blesky proti sobě šlehal. Kde činnosti nebylo, tam upadnul snadno ba přirozeně i „Sokol“, když všeobecný život národní ochabnul.

Avšak pravá činnost jest jen tam, kde každý dle sil a schopností svých s radostí a bez podnětů pouze osobních v ní se účastňuje, jen tam spočívá spolek na základech pevných a bezpečných. Tam není ještě pravá a všeobecná činnost, kde spolek s jednou osobností stojí a klesá, kde zanikne jakmile ona často tak zvaná „duše spolku“ jinam se odvolá. Již tato „duše“ má sama o to se starat, aby řízení jednoty na spolupůsobení více sil spočívalo, a celek sám nemá nikdy na jedinou osobnost se spoléhat, jsa sobě vědom toho že každý jednatel tím neb oním způsobem spolku se ztratit může a že pak se nahraditi má a musí. Položení celého břemene na jedna bedra, jak u nás vsude tak často oblíbeno jest, unaví též snadno jednatelce i při nejlepší vůli, kde práce se rozdělila, tam v případě potřeby i snáze náhrady spolku se dostává. —

K nečinnosti počítáme na konec i nedbalé hospodářství finanční. Kde příspěvky členů pravidelně se nevybírají, nezanášejí a nesúčtují, kde prostředky spolku na zbytečnosti neb aspoň na účely vedlejší se rozhazují, tam nezbyvá na konec ničeň na pravé a životní úkoly sokolské. Nezanedbávejmež i tuto věru že důležitou část správy spolkové, buďmež pamětlivi toho, že jednoty sokolské snad více než kterékoli jiné též hmotného nákladu vymáhají a že na konec žádný spolek úplně a pro všechny možné případy zabezpečen není, pokud též vlastní svou budovu, svou vlastní tělocvičnu si nezaložil, z níž žádná libovůle jednatelce a žádné změny poměrů místních jej více vypuditi nemohou.

(Pokračování.)

SOKOL AMERICKÝ

Organ Sokolstva Česko - Amerického.

Vydává a rediguje Fr. Lier.

NÁKLADEM VÝK. VÝBORU NÁR. JEDN. SOKOLSKÉ.

Vychází 15. každého měsíce.

NEW YORK, 15. LISTOPADU 1889.

Jako mořský had

táhne se záležitost o urovnání sporu v Národní Jednotě Sokolské, jenž povstal z nesokolského jednání některých vyslanců na sjezdu Cedar-Rapidském. Při okrskových závodech odbyvaných v Baltimore v měsíci srpnu usnesli Sokolové, již zde z různých jednot byli shromážděni, aby odbyvala se nová volba sídla výk. výboru. Všecky jednoty východní, zastoupené zde členy svými, s novou volbou souhlasily, když vyjmuty budou New York a Chicago. Jednota newyorská vzdala se pro dobro celé Národní Jednoty Sokolské svého práva, jež jí sjezdem cedar-rapidským bylo propůjčeno. V shromáždění sokolském v Baltimore za sídlo výkonného výboru navrženy Baltimore a Milwaukee. Hlasovati se mělo písemně.

Tu druhý měsíc na to přičinil se výkonný výbor chicagský, aby věc se zapletla. Vydal svolání vybízející k obeslání mimořádného sjezdu. Všecky jednoty východní měsíc před tím projevíly souhlas svůj, aby věc vyřídila se písemně. Jaký účel tedy mělo vyzvání chicagského výk. výboru? Nemohl přece očekávati, že východní jednoty přes noc změní přesvědčení své, že dnes přijmou to, co včera z dobrých důvodů zavrhly.

Tak posunuto vyrovnání opět do neurčitěho budoucna. Musíme opět hledati novou cestu, na které spojení bylo by možno docíliti. Kdyby Sokolům chicagským opravdu záleželo na Národní Jednotě Sokolské, vzdali by se domnělého práva svého a věc byla by v brzku vyřízena. Ne slova, ale skutky platí.

Na páté stránce t. l. nalezá se vyzvání Tělocvičné Jednoty Sokol „Budivoj“ z Detroit, jež v opisech zaslala jmenovaná jednota všem jednotám ostatním. Pochybujeme však, že potká se s žádoucím výsledkem, neboť víme, že na vyzvání chicagského výk. výboru některé jednoty západní prohlásily se pro odbyvání mimořádného sjezdu.

Pořádek a kázeň.

Každý pedagog nás učí, že pořádek jest nezbytnou nutností mladých i starých, ve škole i doma, že jest moudrým a nezrušitelným zákonem, jemuž podřizuje se v přírodě každá rostlina i každý živo-

čich, podle kteréhož ve vesmíru věčnými drahami svými kolují slunce, měsíc i všechny hvězdy. Kdokoliv aneb cokoliv buď samovolně aneb působením jiného činitele zákonu tomu se zpříčí, podléhá zkáze. „Pořádek a čistota půl zdraví“ — učí se mládež a měla by tomu být všude učena hezky záhy a často. Však zrovna tak jako ve škole při vyučování kterémukoli předmětu potřeba jest pořádku, zrovna tak je ho potřeba při cvičení v tělocvičně. V tělocvičně pak máme tu výhodu, že mládeži snadněji potřebu pořádku ukázati lze, že viditelně nutnost jeho znázorniti jí můžeme, takže každému cvičenci snadno jest potřeba jeho pochopitelnou. Již samotné počátky cvičení, ku př. seřadění cvičenců v řad neb zástup, kde největší cvičenec v čele, nejmenší pak na konci se nalezá, ukazují jasně a srozumitelně, že všechna libovůle je tu vyloučena. Pozorujeme tu poměr, kterýž, ačkoli v daném příkladě od zevnějšího obrazu se odvozuje (od tělesné výšky jednotlivců), přece odůvodnění své nalezá v dobře a výrazně naznačeném cíli: je tu znáti, že moc a vůle cvičitele vázány jsou skutečným poměrem výšky a že jemu jsou podřizeny. Poněvadž důslednost a nevyhnutelnost zřízení takového pořádku velmi snadno k pochopení jest, dospějou cvičenci sami záhy k tomu přesvědčení, že pořádek musí být a nepovažují děle udržování pořádku za obtíž. Naopak nemile nesou, když některý jednatel pořádek porušiti chce. Tak vyvine se v nich smysl pro pořádek a učí se pozornosti.

Po tom, co již bylo řečeno, není dlouhých výkladů třeba, abychom pochopili, že pořadová cvičení vzhledem k vyvinutí smyslu pro pořádek velkou mají cenu. Proto želeť jest toho, že pořadová cvičení v mnohých jednotách jak při cvičení žáků tak i členů se zanedbávají aneb že nedostatečná péče se jim věnuje. Nikdo ať mi nenamítá, že při všem cvičení, je-li soustavně řízeno, pořádku se učí. Vím to též velmi dobře. Však vím též, že nejostřeji a nejjasněji potřeba pořádku jeví se při tom cvičení, které od téhož jméno své odvozuje a které nejvýraznější obraz pořádku nám podává, obraz, jehož určitost žádným jiným cvičením tak dobře vykresliti nelze. Pořadová cvičení nemají tedy nikde scházeti, a kde scházejí — tam jistě nenalezneme pravého života sokolského!

Za nejdokonalejší tvar pořadového cvičení platí četa. A skutečně, nežli četa jest seřizena, nutno provésti více pohybů a obrátů, které však tak snadno dají se vykonati, že v dívčím tělocvičce vykázano jim právem přední místo. Přirozené vlohy a povaha ženského pohlaví tíhnou zvláště k pořádku a kráse a tu jest snadno pochopitelné, že pořadová cvičení, v nichž mnoho pěkných pohybů provésti lze, na-

lezla u našich Sokolek velké obliby. Tyto vlastnosti ženské povahy má každý cvičitel neb cvičitelka pilně pěstovati a k větší platnosti přiváděti. Ovšem nesmí se zabíhati do krajností, tak aby jiná cvičení snad úplně se zanedbávala, neboť i ženského tělocvičce jest účelem vyvinutí a sílení těla, čehož patričně dosíci lze jen cvičením všestranným.

K pořádku též náleží, aby cvičirna svým uspořádáním vzdor různotvárnému náradí, které v ní se nalezá, poskytovala nám obraz dokonalého pořádku a čistoty. Je-li vše ve cvičirně dobře uspořádáno a je-li cvičení samo vzorně řízeno, pak ani není jinak možno, nežli že smysl pro pořádek a poznání jeho nutnosti v mládeži náležitě se vyvine a v povahu její tak se vtiskne, že majetkem pro celý život se jim stane.

Zároveň s pěstováním smyslu pro pořádek musí pěstovati se zvykání na kázeň, kteráž ale nic společného nemá s krutou a nevolnickou poddaností pod cizím panstvím aneb s naukou o právu a moci silnějšího. Kázeň ve cvičirnách našich musí býti založena na svobodě a svéurčení jednotlivce, na mravní čistotě a pravdě. Špatného pokroku u svých cvičenců docílil by cvičitel, jenž násilí by používal, aby donutil žáky neb žakyně své k provádění jistých cvičení; všecko aneb skoro všecko v tomto případě závisí od svobodné vůle cvičících. A bylo by též velmi smutné, kdyby tato svobodná vůle mládeže měla být zlomena hrozbou o trestu aneb nějakým strašákem, kterého bychom vystrčili, když by žák naši vůli vyplniti nemohl neb si netroufal. Jenom výminkou a teprve po dobrém rozvážení může se k prostředkům těmto sáhnouti a sice jenom tehdy, když jedná se o napravení tvrdohlavce neb přemožení zjevného a drzého vzdoru. Tu má a musí cvičitel poslušnost si vynutiti. Vlastní náhled a svobodnou vůli můžeme mládeži ponechat, ale svévole a zlomyslnost musí se z ní vyhánět.

Výkony žáků ve cvičení mají být výsledkem jejich vlastní svobodné vůle, k nimž cvičitel jenom podnět dá. Kázeň a zvyk však napomahají k tomu, že ve skutečnosti povel neb vyzvání cvičitele ku cvičení na cvičence působí jako neodolatelná moc, která jen od cvičitele samotného vychází; žák je tu poslušen rozkazu, který v okamžení mění se v jeho vlastní vůli, kteráž bez průtahu vyplnění rozkazu obstará. Slučuje se tu tedy vůle cizí s vlastní vůlí žakovou tím způsobem, že není tu pro žáka žádných obtíží a že s úplným porozuměním vůli onu provádí; a tento zvyk, výraz cizí vůle v bezprostřední sloučení s vůlí vlastní ochotně přiváděti a dle vůle té se řídit, nazýváme kázní, již mládež nejnázne tam si přisvojí, kde cizí vůle v souhlase s její náklonností se nalezá.

Víme všichni ze zkušenosti, již netřeba zvláště dokazovati, že mládež pohyb miluje a vyhledává; poněvadž pak ve škole při vyučování tolik pohybu poskytnouti se jí nemůže jako v tělocvičně při cvičení, jest zcela přirozeno, že ochotně spěchá za hlasem do cvičení ji volajícím a že ráda podržuje se rozkazům těch, kteří cvičení řídí. Nováčkové ovšem pocítují jistý odpor proti cvičení, když seznají, že dovoleno jim není ve cvičirně skotačiti a prováděti kousky, jaké by sami chtěli, nýbrž že cvičiti musí podle jistých pravidel a ustanovení. Odpor ten však záhy zmizí, neboť žák v krátkém čase pozná, že i v pravidelném cvičení dosti pohybu se mu dostane; mimo to tuší, že cvičení řízená cvičitelem více mu prospějí.

Podřízení se pravidlům cvičebním a vůli cvičitele od chvíle vkročení jeho do cvičirny až do okamžiku kdy ji opouští, má býti učiněno pro žáka první podmínkou, na jejíž vyplnění záležitosti má, zdali cvičení účastniti se smí. Dbá-li se přísně na zachovávání tohoto základního pravidla, nemá cvičitel pak mnoho obtíží s udržením pořádku, neboť žáci, kteří vědí, že na zachovávání kázně záleží jejich účastenství při cvičení, dovedou se dobře chovat, poněvadž neradi by opustili cvičení, jež milují. K tomu přispívá též příklad ostatních žáků, že kázeň zachovává se bez odporu a že rozkazy cvičitele vyřizují se bez odmluvy. K tomu každý cvičitel žáků má jednati tak, aby žákům patrno bylo, že mu na cvičení jejich záleží, má si počínati vážně, ale též — aniž by si v čem zadal — má se žáky zacházeti vlídně. Přívětivost bez slabosti, nenucené sestoupení k stanovisku, s kteréhož mládež na věci pohlíží, získá cvičiteli náklonnost a lásku žáků. Naproti tomu škarohlídství a urputné zacházení se žáky, zlostné jednání a hněvivé řeči žáky jenom odstrašují a vychovávají je k skroušenému neb licoměrnému poddanství namísto k boдрému, svobodnému se podvolování nutné kázní. To zajisté že není cílem vychování ani úkolem sokolským, aby činnost jednotlivců objevovala se jenom co následek zevnějšího nátlaku; ve skutečnosti nebylo by to vychování, nýbrž spíše komolení a zavádění, a v ohledu mravním bylo by takové poručnickování či provozování nátlaku rdousením nejvyššího pojmu mravnosti, neboť bez pravé svobody v jednání nemůže být o mravnosti ani řeči. Kázeň, která v sokolských cvičirnách pěstována býti má, není toho způsobu, aby vylučovala svéurčení člověka o sobě samém a konání svém, nýbrž má býti taková, aby řídila se zákonem práva a nutnosti, k svobodné činnosti vybízela. A to je ta pravá svoboda, která není zákonem tvořena, nýbrž jež zákony tvoří. Tělocvik u vychování k této pravé svobodě jest tak výborným prostředkem, že tam kde zavede se do škol a vykáže se mu vedle vyučování duševního patričního místa, budou se moci honositi největší vy-
K.

Vyzvání.

Sokolové!

S pevnou nadějí jsme očekávali, že dne 15. října 1889 nemilý spor o sídlo výkonného výboru N. J. S. ukončen bude a dle uzavření v Baltimore 20. srpna t. r. učiněného že sporné strany bratrské ruky si podají — že oba stávající výkonné výbory N. J. S. budou zrušeny a z oněch dvou navržených měst jedno za sídlo výkonného výboru zvoleno bude — buď Baltimore, Md., aneb Milwaukee, Wis., ať to neb ono, jen když bude celek Národní Jednotě Sokolské zachován. Ale 15. říjen již minul a my stojíme právě tam, kde jsme stáli v srpnu t. r., když ono usnesení učiněno bylo.

Jelikož Těl. Jednotě Sokol „Budivoj“ svěřen úkol sprostředkovat onu záležitost — vyzýváme Vás, bratři Sokolové, byste přistoupili již jednou k činu. Odvrhněte všechno strannictví a napravte chybu, která se stala a která jen našim rozhodným činem napravena býti může.

Voláme k Vám slovy br. K. Štulíka: „Sokolové! Buďtež Sokoly! Zachovejme Národní Jednotu Sokolskou celou a neporušenou. — Nebuďtež ani New-Yorskými ani Chicagskými Sokoly — ale Sokoly Českými, dle vzoru našich nesmrtelných předchůdců Fuegnera a Tyrše. Mužně v před!“

Jmenem T. J. Sokol „Budivoj“
Louis Stock, Josef Krejča,
starosta. jednatel.

Žádáme Vás o laskavou odpověď co nejdříve, abychom mohli naši povinnost vykonati a složit.

Úsudek amerického Sokola o Sokolech v Čechách.

Sokol F. Zborník, bývalý horlivý člen jednoty newyorské a jeden z cvičitelů její, jenž as před třičtvrtě rokem do Čech se odebral, podává nám následující zprávu o jedné z jednot sokolských v Čechách:

„Vodňanská jednota sokolská je takovou, jakou jsem si ji nikdy nepředstavoval. O soustavném cvičení zde ani památky. Cvičení zdejší jednoty porovnati se může se cvičením „Tělocvičného Klubu“ v New Yorku, jenom že zde nejsou tak pilnými, aby se dopracovali něčeho lepšího.

V letě byla činnost obstojná, nevím jak to bude v zimě. Činnost byla za leto následující: Dne 4. srpna veřejné společné cvičení jednot: Budějovice, Písek a Vodňany, kteréž pořádáno bylo místní jednotou na drahách u nového mostu. Společně provedeny byly prostocviky, pak I. družstvo Vodňanské a Budějovické na nové přenosné (dle mého navedení zhotovené) hrazdě a písecké družstvo rovněž na hrazdě. Pak druhé družstvo vodňanské (na to cvičení verbované) na koni, pak

změněno bylo I. vodňanské a budějovické na koně, písecké na bradla, II. vodňanské na kozu, potom pak cvičení ukončeno.

Cvičení celkem bylo slušné řízením vodňanského náčelníka K. Mosteckého. Odbyto bylo krátce a hladce a těšilo se oblíbě všeobecné. Velmi pěkně cvičili Písecké na hrazdách i bradlech. Výkony, jež prováděli, byly vesměs 4. a 5. stupně a byly bezvadně provedeny. Ku cvičení byl vstup volný.

Dne 8. září cvičila vodňanská jednota v Netolicích, kdež obdývala se národní slavnost ve prospěch „Matice školské“. Cvičilo se na koni na děl a hrazdách (následkem pilnosti v letě) dosti obstojně.

Podotknouti musím, že, ačtě „Sokol“ vznikl a prvotně založen byl v Čechách, jsou přece jednoty sokolské v Americe dokonalejšími než zde.

Pardon! Byl bych ještě zapomněl, že vodňanský „Sokol“ účastnil se též slavnosti „božího těla“ v stejnokroji a s praporem.

Též pořádán pochodňový průvod ku počtě nově zvoleného poslance Mokrýho za města Sušice, Strakonice a Vodňany. Jeť on rodákem vodňanským.

Co se té slavnosti „božího těla“ týče, podotknouti dlužno, že zdejší děkan jest členem „Sokola.“ Starosty pak syn studuje rovněž na kněze. Pak není se co diviti, že, když starostovi jeden člen domlouval, by nedopouštěl, aby „Sokol“ účastnil se té slavnosti a poukazoval na nedůstojnost takového jednání, odbyl jej starosta slovy: „Nesmíme zapomenout pro „Sokola“, že jsme též křesťani.“

Další vysvětliti si můžete sami.“

V jistém ohledu musíme úsudek br. Zborníka poopraviti a sice v tom, jenž týče se vyspělosti jednot zdejších a českých v tělocvičnách. Dle jedné neb i několika jednot všechny jednoty sokolské ať v Čechách neb v Americe posuzovati nesmíme. Sokol Zborník byl několik let členem jednoty newyorské, kde po mnohá leta již čilý život na cvičišti panuje. I když poněkud život ten ochabne, jako právě v době přítomné, kde cvičení účastňuje se as 70 členů, poskytuje cvičirna jednoty newyorské obraz, s jakým zřídka kde jinde, ať zde či v Čechách se setkáme. A bývají doby, že i přes sto členů (ze 180) cvičení navštěvuje, takže již i v 10 silných družstvech se cvičilo. Se soustavným cvičením pak v jednotě newyorské započato as před 13 lety, kdy zřízen byl sbor cvičitelský, jenž pravidelně se scházel a o potřebách tělocviku se radil. Každý měsíc pořádána cvičení pořadová a prostná, cvičenci všichni dle schopností svých tělesných v družstva zařadění a ta družstva přiměřeně silám jejich (ač ovšem ne vždy bez chyby) cvičena. V které jednotě po takovou

řadu let nepřetržitě podobný život panuje, tam ovšem musí to vypadati jinak, než tam, kde tělocvik jen příležitostně se pěstuje, aneb tam, kde jen několik členů dle chutě své, beze všeho pořádku cvičí. A takových jednot jest dosti v Čechách i zde. Celkem vzato, nebude to asi lepší ani zde ani tam. Soudit na všechny jednoty v Čechách dle jednoty vodňanské bylo by nesprávné a soudit na všechny sokolské jednoty americké dle jednoty newyorské není rovněž správné, arci v poměru obráceném. Máme zde v Americe též ještě jednoty, a dosti četné, kde cvičí jen 5—6 členů a to ještě ne stále, nýbrž jen tehdy, kdy jim napadne nebo když k nějaké „produkci“ se připravují. Jest potřeba nápravy v mnohých jednotách sokolských zde i v Čechách. —

Účastensví jednot sokolských při obřadech církevních rozhodně odsuzujeme. Na jedné straně Sokol — na druhé kostelík a kněz — to nedá se nikdy srovnati. Jsou — či vlastně vzhledem ke zkušenosti vodňanské a jiné měly by to být — protivy, jako oheň a voda. Sokol má v heslu svobodu — kněz nejhlubší, ba otročké poddanství. Vždyť přece nám všem známo je, že kněžstvo (co stav, nikoli co jednotlivci a z veliké části i co jednotlivci) bylo vždy českého národa nepřitelem a svobody zarputilým odpůrcem. Jak mohl by s kněžstvem pojiti se a jemu přisluhovat Sokol, jenž za své přijal zásady vytčené zakladateli Sokolstva a jež na rovnosti, bratrství a zdokonalení člověka se zakládají.

K tomu přisvědčíme, že v tom ohledu zde o mnoho u předu jsme, a nelíbí se nám, že v jednotách sokolských v Čechách skoro napořád v té věci panuje taková nemožnost, krčení se, ba pokrytectví. Jinak vysvětliti se to nedá. Vždyť přece do sborů sokolských v Čechách vstupují lidé uvědomilejší, kteří uvnitř, v srdci svém, jsou nevěrci. A přesvědčení své skrývat, knězi ruku líbat a pokrytecky všelikým ceremoniím církevním obcovat — to není mužné, to není sokolské! — V té věci též důkladná oprava byla by potřebná!

(Veřejné cvičení Sokola v Kolíně.) V „Sokole“ praž. z min. měsíce podán jest zajímavý úsudek o veřejném cvičení jmenované jednoty. Pro jeho trefnost a přímost, s jakouž vytknuty jsou nedostatky, které i při našich veřejných cvičeních se objevují, a pro zasloužené vypsání předností, jež při cvičení pozorovati bylo, přinášíme jej celý. — „Dne 4. srpna 1889 o 4. h. odpo. konala čilá a osvědčená jednota kolínská na sokolském ostrově své pravidelné, každým druhým rokem pořádané veřejné cvičení. Jest nám vůbec zajímavé pozorovati a stopovati činnost tělocvičnou jednot, zvláště tak starých, jako jest právě jednota kolínská, v níž, pokud nám známo, vždy byly příznivé

podmínky pro rozvoj tělocviku. Soudíme, že u příležitosti veřejného cvičení nejlépe zjevuje se nám obraz celkové i podrobné činnosti jednoty. Patrně postřehnouti tu můžeme ducha, jakým jest jednota ovládnána. Je-li týž svěží, čerstvý a neochromený nevhodnými přídatky ješitnosti, parádnictví, frázoovitosti a neporozuměním sokolské věci tělocvičné, pak z jistého vystoupení členstva, z jeho účastensví co do množství i zájmu, z ladnosti v uspořádání povšechné i jednotlivých družstev, z kázně projevené v družstvu i v chování jednotlivce atd. soudíme, že duch ten jest zdravý, i že v jednotě jest pravé porozumění pro opravdovou činnost sokolskou. A vládne-li zdravý, svěží duch v jednotě, zajisté právem soudíme, že i vedení v jednotě jest správné. O tom volba pořadu co do užití cvičení prostných, na nářadí, cvičení sboru cvičitelského na bradlech, škola šermířská a skupiny, i provedení toho všeho podává patrný důkaz. Ale i tam, kde vidíme o veřejném cvičení mnoho obecnstva, které s účastensvím nepopíratelným a vytrvale sleduje všechen ruch na cvičišti, právem soudíme, že pro opravdovou činnost sokolskou jest v obecnstvu porozumění a uznání, že obecnstvo činnost tuto cení a sobě váží. Těší nás, že tyto naše požadavky v velké míře splněny shledali jsme právě v jednotě kolínské a čerpáme z toho přesvědčení, že jednota ta na dráze sobě vytknuté statečně pokračuje a že přiblíží k přednímu úkolu Sokolstva, aby tělocvikem a celým zřízením jednoty odchovala juny i muže zdatné a národu vítané. — Než přikročíme k veřejnému cvičení samému. Krátce po 4. hodině za zvuků hudby vešlo na cvičiště 40 Sokolů, na něž milý byl pohled. Jasně mladické i mužné tváře, jiskrný zrak, mocně klenutá prsa, oblá obnažená ramena, útloboké, statné a přímé postavy radostně dojímalý oko pozorovatele. Již u dolní mety počato s prováděním rejovitého příchodu k prostným, který dál se tím způsobem, že dvojestupy šly od dolní mety zevnitř kolem, na kolmých metách šly v kolmý směr ku středu, zde vybočily zástupy v dvojestup ve střední směr ku hoření i dolní metě, od níž zástupy v přičném směru ubíraly se ku pravé i levé metě. Zde opět utvořeny dvojestupy na kolmém směru v pochod ku středu, od středu v čtyrstup ku hoření metě, od níž šly čtyrstupy zevnitř kolem a utvořivše u dolní mety osmistup nastoupily tak ku prostným. Účelem takové reje jest ukázati jednak, jak umí cvičenci v pochodu chovati se i jak vědomě přihlížejí ku zřízení, krytům, rozstupům a obrátům na metách, jednak aby sami obecnstvu se jaksi představili. Rej byla zcela zdařilá, tak že oběma podmínkám právě uvedeným bylo vyhověno. Po zaujetí mezerného rozstupu následovala prostná cvičení pařížská za hudby taktéž pařížské. Když jsme seznali

cvičení ta, přiznáváme se, že jsme je uznali svou skladbou i mnohobostí za dosti těžká ku provádění cvičenci méně vycvičenými. Víme, že cvičení ta byla obtížná i pro borce do Paříže vyslané (ovšem cvičeno bez povelu) a proto přirozeně byli jsme zvědaví, jak asi dopadnou při veřejném cvičení kolínské jednoty. A tu zjevil se nám zajímavý úkaz. Kdežto cvičenci starší, zkušenější a obratnější prostná správně a dochvilně prováděli, mladší cvičenci tu a tam dosti značných chyb a nedostatků se dopouštěli. Znalci tu ovšem neušlo, že bezpečně krátkou přípravou nebylo možno, aby mladší cvičenci náležitě spracovati mohli látku tak obsažnou. Úhrnně vzato cvičení pařížská byla tu pěkně provedena a dobrou hudbou provázena činila dojem velmi příznivý. Po ukončení prostných následoval rejovitý odchod v levo protichodem zástupů, které pak u dolní mety přešly protichodem dovnitř ve dvojestup, tyto u hoření mety protichodem ve čtyrstup, načež u dolní mety utvořeny čtyry po 8 cvičencích ve členech, které defilovaly přes celou délku cvičiště s výsledkem uspokojivým. Na to následovala cvičení na nářadích. Cvičilo 1. družstvo na dvou kozách (za sebou) s pružným můstkem, 2. družstvo skok o tyči do dálky, 3. družstvo na hrazdě cvičení ve visu, 4. družstvo na koni na dél bez madel mety roznožmo. Ve 4. oddílu byla změna a cvičilo 1. družstvo na hrazdě vzepření, 2. dr. na bradlech cvičení dvojic ve visu na konci bradel, 3. dr. na koni na šíř mety skrčmo, 4. dr. skok do výšky průskokem. I při cvičeních na nářadí doznali jsme jistého překvapení. Vedení jsouce zkušeností za dlouhá leta nabytou očekávali jsme s jistým napjetím, jaká as krkolomná cvičení viděti budeme v družstvu cvičiti. Ač přesné uvedení druhů cvičebních v programu dalo nám tušiti o něčem jiném, nevěřili jsme, že bychom se setkali s tak vzácnou umírněností, vhodným výběrem cvičení pro družstva a správným, vědomým prováděním jich. Velká snůška tak zvaných „velkých cvičení“ dle domnělého postupu srovnaných, neladné a s odporným držením těla prováděných tu úplně scházela. Provádějí-li nám cvičení taková sbory cvičitelské neb výborní borci, pak přiznáváme jim jejich místa, ač často bývají pouhou pastvou pro oko, ale v družstvech nemají žádného oprávnění a provádějí-li se přece, pak nemají jiného účelu, než ukójiti bezúčelnou tužbu cvičenců po marnivém efektu. Nic takového jsme tu neviděli. Každé družstvo dle sil svých provádělo cvičení udaného druhu. S radostí tu musíme konstatovati, že ku příchodu k nářadí, k elegantnímu provedení cvičení, k odchodu od nářadí přihlíženo bylo se vzornou pečlivostí. Cvičení velká, ale špatně, nedostatečně a neladně provedená, která sice svědčí o značném množství nebo přebytku fyzické síly, ale neo-

vládané, neoduševnělé, jsou bez půvabu; s pravým opakem setkáváme se, prováděna-li jsou cvičení síce lehká, ale správně a ladně. Právě vylíčené chování se cvičenců u příchodu na náradí i při odchodu od náradí jest značným pokrokem, na který tuto zvláště upozorňujeme s přáním, aby ve všech jednotách, hlavně při veřejných cvičeních naň zřetel brán byl. Sbor cvičitelský kolínské jednoty vybral sobě cvičení dvojic na bradlech; táž cvičení pražským sborem prováděna. Úmyslem tu bylo zajistě, aby elita borců ukázala se v nejlepším rámci secvičenosti a elegance. Povšechně se to také zdařilo až na některé výminky, které neradi jsme viděli. Uvážíme-li, že cvičitel jest vychovatelem svého družstva a že přirozeně sdílí s ním všechny dobré i zlé vlastnosti, musíme v zájmu výchovy cvičenců přísně žádati, by každý cvičitel povinností svým přesně zadost činil. Vidím-li, že cvičitel ledabylým jest v provádění cvičení, soudím, že také družstvu svému nevěnuje té pozornosti, jaké zasluhuje zájem tělocvičný. Rádi však přiznáváme, že někteří bratři cvičitelé počínali si s takovou jistotou, elegancí a statečností, že může býti na ně br. jednota kolínská právem hrda. Po ukončení druhého oddílu cvičení na náradích následovala škola šermu, která však jevila značné mezery. Lépe dařilo se skupinám, jimiž veřejné cvičení bylo ukončeno. Mnohé skladbou svou vynikaly. Při těchto cvičeních společných neradi postrádali jsme patřičnou kázeň. Čeho při náradovém cvičení bylo dostatek, to zde scházelo. Neumíme si vysvětliti onen neklid a nehotové nastupování, zvláštní rozechvění, které ovládalo všechny cvičence. Právě kde jest potřebí v celku nejvíce klidu a rozvahy, aby celek ten mohl býti rádně ovládnán, právě v tom okamžiku cvičence tyto základní vlastnosti pořádku a kázně opustily. Těchto kardinálních nedostatků našich veřejných cvičení musíme se zbýti a to jen tím způsobem, když cvičenci naši při pěstování tělocviku dlouhá leta vytrvají, a když sokolská kázeň pronikne jich krev i svalstvo. Přes mnohé výtky, které pokládali jsme za nutno říci v tom vědomí, že stará jednota kolínská je dovede sněsti, odcházeli jsme z veřejného cvičení s tím vnitřním uspokojením, že Sokol kolínský kráčí pravou cestou sokolskou, že nevsímá si pouze lesklého vystupování, ale přihlíží s náležitou pozorností k vlastnímu úkolu Sokolstva: ku mravnímu, duševnímu a tělesnému povznesení národa našeho. Na zdar! —er.

DOPISY.

Norfolk, 4. listopadu 1889. — Mám před sebou číslo „Sok. Am.“ ze dne 15. října 1889. Čtu ho již asi po páté od úvodního článku až do řádné schůze výk. výb. N. J. S. Čtu a probírám slovo za slovem a tlumočím si cty všech, co patří pod praporek sokolský. Jak mile mne došlo, že náš br.

R. Veselý se nalezá v seznamu ze závodů čtvrtý vítěz se 144 body. Jak by to bývalo hezké, kdyby byla naše jednota mohla postavit svou četu, ale to nemohlo být. Slyšel jsem však od našich Sokolů, že při příštích závodech všech jednot chtějí závodit o první cenu. Jen ku předu, bratři, toť náš cíl. Viděl jsem sám, když jsem byl návštěvou v Baltimore, že se naši Sokolové tuží více než-li před tím. Také mají proč, když chtějí zvítěziti. Bych se rozepisoval o závodech, to neudělám, předně jest již příliš pozdě a za druhé si myslím, že se některý bratr sám do toho vloží a vypíše vše. Ale jak vidím, jsou u nás bratři příliš pohodlní než aby něco psali, ačkoli jest jich dosti, kteří by mohli ten úřad zastávat. Kdyby nepsal Sokol V. J. Šimek, nepsal by žádný. Styďte se, Sokolové, že nechcete ten úřad na sebe vzíti. Když si netroufáte psát, budu psát sám. Ještě bych nepsal, ale četl jsem dopis od V. J. Šimka a vím, že na něco zapomněl, co měl psát, proto to vypíši já.

Snad jste také slyšeli, že byla odbyvána v Baltimore dvěstěletá památka a výstava státu Marylandu. Sokol byl pozván, by se účastnil průvodu. Byla svolána mimořádná schůze Sok. Jedn. Blesk, zda-li se má na tuto slavnost jíti aneb ne. Jeden Sokol s tím nesouhlasil, ale tu byl oheň na střeše. Dostanete hudbu zdarma z Washingtonu a všude vstup zdarma a nechcete jíti. Dobře. Většina byla pro to, by se šlo. A proč by se nešlo? Vždyť to měl býti triumf pro naši jednotu a pať si dovedete trochu vážnosti a slávy u jiných národností.

Nadešel 9. září, den zahájení výstavy a slavnosti. Sokolové se sešli v 7 hodin v Bohemii. O osmé hod. se rozlehne svolávací sokolský pochod. „Nastoupit v řad!“ a již se hrnuli Sokolci pod praporek náš. Šlo se jich, že jsme si ani nepomyslili. S hudbou v čele jsme vyrazili z Bohemie. „Což ty nepůjdeš?“ táže se jeden člen druhého (jmena uveřejňovat nebudu). — „Vždyť vidíš, že jsem oblečen“, odpoví, „jen jděte, já Vás doháním.“ — Šli jsme a pak jsme museli čekat až přes čtvrt na jedenáct, než se všechny čtyři divise seřadily. My byli přiděleni k páté divisi a sami jsme tvořili českou subdivisi. Čekali jsme tedy, ale ten samý Sokol nepřišel, snad se bál, že by se mnoho unavil, neb ten den ukazoval teploměr 94 stupňů. Pravím ten samý člen, který do toho nejvíce bušil, který se skvěl co maršál české subdivise ve všech časopisech, ale za něj to odbyl jiný, ten samý Sokol se na nás pěkně díval, když jsme šli pochodem v tom parnu a on sám stál v chládku na rohu Baltimore a Bond ulic. Co tomu říkáte, Sokolové, bylo to sokolské jednání? Myslím že ne. Když byl již oblečen v stejnokroji, měl jít, aneb měl říci: já nepůjdu, nemohu. (Aneb nechtěl hostinec zavřít.) Ale my si myslíme tolik: když měli jiní zavřít, také mohl zavřít on. A pak prý měl registraturu k městské volbě, ale to není pravda, to jest jen výmluva. Zkrátka, nebylo to hezké od něho. Slyšel jsem, že se na něj měl bráti ohled k vůli té registratuře. Křičeli jsme po Baltimore ulici, tam stáli nejvíce Češi, kteří nám volali „Na zdar!“, ale divili se, že nemáme žádné odznaky, a přece všechny spolky, co se účastnily průvodu, měly je, ale Sokol neměl ani jeden. A proč? tážete se. Lehká odpověď. My jsme Češi a proto jsme nechtěli stužku s nápisem „German American“. Proč nezaopatřil Sok. V. J. Šimek stužky s nápisem „Bohemian American“, vždyť je mohl sám natisknouti a každý by si ji byl koupil. Vždyť se sám vyjádřil, že nám vymohl hudbu a českou subdivisi. Tak jsme měli českou subdivisi a německé stužky. Nejsme proti té ani oné národnosti, ale nemá se mluvit do světa, co není pravda. Co nebylo hezké od našeho maršála a pobočnicků, že když jsme byli v nejlepším pochodu, vybočili z cesty a šlo se do „Bohemie.“ To se nepatřilo. Co si o nás pomyslí lid. To byl špatný „triumf“ pro nás. Když mohly jít všechny spolky až na místo, tak jsme mohli také my jít. My jsme byli sami, co jsme vybočili z průvodu. Jaké z toho

byly následky v „Bohemii“, většina ví — nebudu se o tom tedy rozepisovat.

Málem bych byl na něco zapomněl, jak se totiž zachovali Sokolové vůči členovi, který je žádal písemně o podporu. Ačkoliv vědí, v jakém postavení se nalezá, přece mu neposkytli a nepodali ruky pomocné. To není sokolské. Pomahejte tam, kde se toho zasluhuje, ale ne tam, kde toho není třeba (viz Miloš Krodeško). Co kdyby z Vás někdo jiný žádal o podporu a byla vám odmítnuta, co byste si pomyslili! Jaký byste si udělali pojem o spolku a konečně v jakém světle byste viděli Sokola? Na to si odpovězte sami.

Musím ještě podotknout, by mě to nebrali naši Sokolové za zlé, že tak píši. Musí to ven. Sokolské srdce to nesnese. Volba se blíží. Volte muže na slovo vzaté, kteří dovedou zastávat úřad svůj. Mezi Vámi je jich dosti. Sokolové, lituji, že musím vystoupit z Vašeho kruhu, ale věřte, že vždy chci věren zůstatí věci sokolské. Přistoupím zde v Norfolku k Athletic Clubu a až budu trochu obeznámen v tom samém, rád Vám vše vypíši v našem časopise. Všem Sokolům v Baltimore a zvláště našemu milému starostovi J. Klečkovi vclám z Norfolku hřimavě Na zdar! J. Hrbek.

New York, 10. listopadu 1889. — Jest se mi zmíniti o přátelském večírku, jež pořídala naše jednota na oslavu 22letého trvání svého dne 13. října t. r. v Národní Budově. Jiná leta pořídali jsme vždy věneček, avšak roku tohoto jsme to změnili pro netečnost vlastních členů, kteří raději navštěvují zábavy jiné a do své nepřijdou. Však nic nevádí. Jest mnohem lepší podobný večírek, jaký zažili jsme tentokrát. Vydání krylo se rozpočtem na všechny členy a tak se Sokolové snažili, by za své peníze trochu se pobavili. Vzdor tomu však přece ještě scházela polovička členů. Toť důkaz našeho pospolitého života, tak dbáme o vlastní zájmy, tak těšíme se z toho, že jednota naše prožila dlouhých 22 roků těžkého snažení k rozkvětu svému. Toho však mohou želeť ti, kteří nepřišli, by v bratském kruhu svém se pobavili. Kolem půl deváté počali se Sokolové se svými dámmi scházet, tak že po deváté hodině byly téměř veškery stoly, postavené podél místnosti, obsazeny a všude panovala nálada čilá. Po přinešených zákvskách zahájen večírek tento krátkým proslovem, jež přednesl v nepřítomnosti starosty br. A. Tesař, načež dali jsme se s chutí do jídla. Viděl jsem na mnohých, že těší se z rodiny naší a že spokojenost a nálada dobrá panovala ve smés. Později přišlo se k programu připravenému pro tento večer. Přednášeny zde byly básně, deklamace, kuplety, solové vystupy jakož i několik solových písní, jež přednesl p. Raindl. Náš dramatický odbor provedl jednoaktovku „Česká Kalifornie“ aneb „Petrolej v Kasejovicích.“ Vše provedeno dosti zdařile a k spokojenosti nás všech přítomných, což projevovaly častý potlesk. Při večírku tomto odevzdány byly též diplomy vítězům našim z okrskových závodů v Baltimore a rovněž odevzdán jednotě naší diplom první ceny četové, již získali závodníci naši při těchto závodech. Náčelník odevzdával každému vítězovi diplom jeho a nabádal je, by tak statečně drželi se na dále, by nezapomněli jednoty své a nevyspávali na vydobytych vavřínech. Slova náčelníkova, jak se zdálo, šla vítězům k srdcím, i slibovali upřímně, že v činnosti vytrvají. Nu, jen abychom se opět nezklamáli!

Po vyčerpání celého programu započala volná zábava, která potrvála téměř až do bílého dne. Tak ztrávili jsme příjemnou chvíli opět, neboť se nám téměř žádnému nechtělo domů. Takových večírků by mohlo býti více, neboť zde bychom se jak patřil poznali, zde bychom uvolnili sobě po tak mnohých útrapách našich.

Dne 25. listopadu účastní se jednota naše výstavy Central Turn Vereinu jakož i cvičení, na což se již naše nejlepší síly připravují, neb zde

mají cvičiti toho večera všechny nejlepší síly veškerých atletických, gymnastických a turnéřských spolků. Navštívil jsem také jedno cvičení Central Turn-Vereinu. Doznati musím, že pořádek, jaký jsem tu shledal, sloužit by mohl za vzor mnohým našim Sokolům. Prostočvik provedený toho večera byl proveden hladce a přesně. Později cvičeno na nářadí a výkony prováděny vesměs od 1. do 3. stupně. Cvičení přítomno bylo 152 cvičenců. Zde naskytuje se Sokolům našim příležitost podívat se na cvičení to a vzít si sobě příklad, jaká čilost panuje zde.

Náš fondní výbor pro vystavení vlastní tělocvičny roznesl veškerým členům sběrací listiny, by každý Sokol nápomocen byl sbírání příspěvků. Však zdá se, že jsou Sokolové velmi pohodlní, nebo myslí, že nám budova někde vyroste sama. Příspěvky mají se odváděti v každé půlměsíční schůzi, však dosud odvedlo pouze několik Sokolů peníze sebrané. Druzí snad čekají, až k Novému roku, kdy sbírat se budou všechny listiny, však to není pravé. My bychom rádi uveřejňovali v časopisech každý příspěvek po každé půlměsíční schůzi, a tak by více věc ta přicházela do veřejnosti. Snažte se Sokolové, má to být Vaše vlastní, kdyby docílil se úmysl náš, zabezpečila by se existence jednoty naší. Proto snažte se všemožně, bychom si náš domov někdy postavili. Na zdar! A. T.

New York, 8. listopadu 1889. — S dopisem svým tentokrát jsem se opozdil, takže do minulého čísla již přijiti nemohl. — Slíbil jsem, že sdělím o představení našeho dram. odboru, jenž dne 14. září sehnal v nádherné místnosti Lexington Av. Opera House Šubertovo drama „Jan Vráva.“ Představení přítomně jsem býti nemohl, poněvadž povinnost konaná v zájmu jednoty vázala mne na jiné místo, však dle úsudku jiných bylo sehnáno drama na ochotníky dobře. Výsledek finanční ale nebyl takový, jaký jsme očekávali a jaký bylo si přáti vzhledem k tomu, že výtěžek určen byl ve prospěch fondu pro postavení tělocvičny. Ačkoli příjem obnášel přes dvě stě, zbylo přece jen několik dolarů pro účel jmenovaný. Vydání spojené s pořádáním představení ve velké té sině pohltí velkou sumu peněz.

V sobotu, dne 26. října, pořádal Tělocv. Sbor Dívek a Paní na oslavu svého sedmiletého trvání věneček v Národní Budově. Ve schůzi jednoty naší usneseno bylo účastniti se věnečku sborové, účastnění to sborové však vypadlo velmi smutně, neboť se nás dostavilo v kroji celkem dvanáct — tak že nám skoro bylo stydno do sálu vstoupiti. Můžeme si pomyslet, že to Sokolkám nebylo též milé, když z bratrského sboru, který na dvě stě úřů čítá, dostavil se tak skrovný počet členů. Jiné spolky, které co do počtu členstva daleko za jednotou naší stojí, vyslaly větší počet členů. — Návštěva věnečku byla dosti četná a zábava milá. Předsedkyně výboru, sl. K. Řáhovala, uvítala spolky, jež sborově se účastnily, přiměřenou řečí. Zábava zahájena byla vzletným proslovem, jež s náležitým citem přednesla starostka sboru, pí. M.

Celerová. Kolem jedenácté hodiny večerní provedly žakyně sboru pod vedením svého cvičitele, br. Fialy, cvičení s tyčemi, jehož účastnilo se asi 16 žaček různého stáří a jež s pochvalou od obecnosti přijato bylo. Po skončeném cvičení odevzdán byl br. Fialovi za obětavost a snahu jeho co cvičitele děvčát pěkně pracovaný zlatý znak.

Tak jako při věnečku Těl. Sboru Dívek a Paní bylo i při pěším výletu jednoty naší, pořádaném v neděli 20. října, účastenství členů slabé. I zde byla ta osudná dvanáctka. Sokolové svoláni byli na 6. hodinu ranní do hořejší cvičírny, vyšlo se však teprve as v půl osmé. A co při tom nejsmutnějšího, že ani jediný z cvičitelů našich k výletu se nedostavil. Očekává se právem, že cvičitelové naši při podobných příležitostech kráčetí mají příkladem svým napřed. Nerad bych však viděl, aby členové naši řídili se dle příkladu, jež tentokrát cvičitelové naši jim dali. — Den byl překrásný, jako k výletu stvořený, jeden z nejkrásnějších dnů podzimních. Ti, kteří z obavy před chladem svrchníky si vzali, rádi ještě zanechali je u br. Švejdy, jenž obydli své má právě na cestě, již jsme se ubírali. Cesta vedla nás přes Central Park a Riverside Park, kde zastavili jsme se u hrobky generála Granta, podél severní řeky k High Bridge, kamž dorazili jsme k jedenácté hodině dopolední. Na cestě bavil nás znamenitě br. V., jenž cítil velikou žízeň a marně klepal na dveře hostinců, jež nedělním zákonem každému cizinci byly zavřeny. Trapnou žízeň svou neuhasil dřív, až dostali jsme se na druhou stranu High Bridge. Tu vzdor zákonu bylo občerstvujícího nápoje nadbytek. Po občerstvení vydali jsme se druhou stranou, zastavili jsme se v lese, kde užili jsme rozkošného odpočinku na čerstvém vzduchu, a zastavivše se k 3. hodině odpolední u br. Fišera v Morrisani, pilili jsme k domovu.

Naše jednotu nyní dříme, jak ze zpráv výše uvedených patrno. Ani účastenství ve schůzích není takové, jaké dříve bývalo. Snad příčinou toho jest větší vzdálenost místa, kde schůze se odbyvají, neboť velká většina členů bydlí nyní v hořejším městě, kdežto schůze se odbyvají se v městě dolejší, v Národní Budově. Snad brzo bude lépe a jednotu naše pak k větší činnosti se probudí. Na zdar! K. R.

OZNÁMENÍ.

Vydání tohoto čísla „Sok. Am.“ o týden se zdrželo, poněvadž br. pořadatel byl churav a nebyl s to dobře povinnost svou zastávat.
Jos. Wocel, jednatel.

Rádné schůze výkonného výboru.

New York, 11. listopadu 1889.

Schůze zahájena starostou, br. Al. Wokalem, u přítomnosti 7 členů. Zapisovatel br. Lier zasílá zápisky a br. Josef Kadlec sděluje, že tentýž jest churav a proto že do schůze nemůže se dostavit. Dále nepřítomen jest br. Ransburg. — Zapisovatelem pro tuto schůzi zvolen br. Jos. Brodil.

Zápisky z minulých schůze po přečtení přijaty. — Přijata zpráva o přílohách k „Sok. Am.“ čis. 12. Co přílohy k tomu číslu rozesyílány budou spisky „Výprava Sokolstva do Paříže.“ Účet za ně znějící na \$31.00, a 25 ctů. za zásluhy peněz do Čech odkázány k výplatě. — Přijaty čtyři čtvrtletní zprávy jednoty baltimorské a od jednoty „Budi-voj“ v Detroit \$7.60. — Usneseno, by přílohy, poněvadž tištěny byly v Čechách, zaslány byly po express. — Jednateli uloženo, by požádal jednotu baltimorskou, aby zaslala účetní zprávu ze závodů okrskových. Na to schůze ukončena.

Jos. Brodil, proz. zap.

Příjem.

Přenos z poslední schůze.....	\$ 802.89
Příjem od T. J. Budiwoj v Detroit.....	7.60
T. J. Blesk v Baltimore, 4. zpráva z r. 1888	
a 1., 2. a 3. zpráva z r. 1889.....	78.52
Úhrnem.....	\$ 889.01

Vydání.

Tiskafí „Sok. Am.“ za č. 10. r. XI.....	28.00
Expedice „Sok. Am.“ č. 10. r. XI.....	1.25
Za knížky: Výprava Sokolstva do Francie	31.25

Úhrnem..... 60.50

Příjem..... \$ 889.01

Vydání..... 60.50

Zbývá v rukou pokladníka... \$828.51

Jos. Wocel, jednatel.

Knihy a časopisy redakci zaslány.

„Sokola“ pražského vyšlo redakci br. J. E. Scheinera čis. 10. r. XV. s následujícím obsahem: Dějinami tělocviku provází J. E. Sch. (Pokračování.) — Kroužení kužely. (Pokračování.) — Cvičení prostná se 100 příklady. (Pokračování.) — Věstník obce sokolské, župní a spol. — Různé zprávy. Všem bratřím doporučujeme vřele časopis tento, z něhož hojně a důkladně poučení čerpati mohou a jenž podá jim i hojnost zajímavých zpráv o činnosti a životě našich bratří v Čechách. — Předplatné na rok obnáší \$1.25. Adresa: Časopis „Sokol“, Praha, Bohemia, Europe.

Česko-americká knihovna. — „Podivín.“ Z dopisů mého přítele. Napsal Otokar Červinka. — Předplatné \$1. Cena jednotlivého sešitu 20 ctů. Vydavatel J. S. Čáda. — Adresa: „Knihovna“, 26 Frankfort St., New York.

„Duch Času“ obrázkový týdeník, vycházející co příloha pol. denníku „Svornosti“ a týdeníku „Amerikána“; předpl. na „Amer.“ \$2.50 na rok, s „Duchem Času“ \$3.50. Na „Ducha Času“ předplácí se \$2.00 ročně. Adresa: Aug. Geringer, 150 W. 12th st., Chicago, Ill.

„Pokrok Západu“, politický týdeník. Předplatné i s velkou 16stráňkovou přílohou románovou a s premií \$3.00 na rok. Do Čech předplácí se \$4.00, bez přílohy a premie \$3.00. Adresa: „Pokrok Západu“, Omaha, Neb.

„Dennice Novověku“, časopis politický, orgán bratrstva Č. S. P. S. (Česko-Slovan-ských Podporujících Spolků) vychází každý čtvrtek. Předplatné \$3.20 na rok, \$1.60 na půl roku. Adresa: V. Šnajdr, 1198 Broadway, Cleveland, O.

ADRESÁŘ NÁRODNÍ JEDNOTY SOKOLSKÉ VE SPOJENÝCH STÁTECH.

VÝKONNÝ VÝBOR: Starosta Al. Wokal, náměstek Jos. Kadlec, jednatel Josef Wocel, tajemník Fr. Lier, pokladník Ant. Polák. Další výbor jest: Kar. Ransburg, Josef Brodil, Jan Pavlík a Josef Strnad. — Veškeré zásluhy tétož výboru se týkající nadepsány buďtež: Jos. Wocel, 225 Seventh St., New York, N. Y. — Schůze odbyvají se každé 2. pondělí v měsíci.

TEL. JED. SOKOL, New York; jednatel J. Janáček, 25 Ave. A.

SOKOLSKÁ JEDNOTA BLESK, Baltimore; jednatel V. J. Šimek „Bohemia“ Broadway & Barnes St.

TĚL. JEDNOTA BUDIVOJ, Detroit, Mich.; jedn. Jos. Krejčí, 628 Antoine St.

S. J. SVORNOST, Morrisania; jedn. K. Ransburg, 3470—3rd Avenue, N. Y. City.

JED. TYRŠ CEDAR RAPIDS SOKOL, Cedar Rapids, Ia.; K. Mojžiš, 190 12th Av.

T. J. SOKOL, Dutch Kills, L. I. C.; A. Wokal, 1 Skillman Av., cor. Hunter Av.

T. J. S. ČECH, Cleveland, O.; taj. Jan Prošek, 3 Burwell Ext.